Gazar byriin proletaarinar negedegtii!

ÜRIAAD-MONGOLIIN YNEN

...onii AAVGUSTIIN 26-nii ӨDӨR
№ 195 (1928)
YDE KOГO ● 13-deki ZILEE GARNA

BK (b) PAARTIIIN BURIAAD-MONGOLIIN MOZIIN KOMITEED, BMASSR-iin TӨBIIN GYICEDKEKE KOMITEED ba BURPROFSOVEEDIIN ZYGEES GARDAG KӨLKOOZIIN ӨDӨR BYRIIIN SONIN

REDAAGÇIIN TELEFOONUUD:
Kariuucalgata redaagtoriin . . . . 3—44
Kariuucalgata sekretaariin . . . . 3—23
Kөdөө azaliin keltesiin . . . . . „

SADIIGI DARAN USADKAKA

...oonii Jikedeede syydiin ...leegi bol revoliyycede ...oocko-zinoovjevtenii ter...triin kabaataniigi syydle...e.

...jai kereg tuşaa gargasan ...bçolol ba syydiin zase... abtasan gemnegdegçe ...өri bol ton ile todoor ...uuraasani ungilan trooc...vtenii revoliyycede eser...ls ceentriin bii bolsonii ...eende kamtarsan zonuu ...tedenii tusbyriin gem ...buulganuudiigi kөdөlө...eryylze өgөbө.

...ko-zinoovjevtenii kam...riis ceenter bol ***Sere...ioviç Kiirovıigi*** alaad, ...kөd: ***Staalin, Voroşii...ıov, Kaganooviç, Kos...zonikiidze ba Poosto...*** ...igi alakiin beledkel kii...i magadlalta ygeigeer

...ol kөden ziliin turşada ...ūzagai muukai bandiid...ingөө" balşiica barigdaad ...a ygeidөze, өөsөdiingөө ...tooloşogyi olon provo...or, bildaguuçalalga, şpio...ai bygedejee bolon jaa...liicatai baricaatai baisa...өkөdө kyrsen baina.

...gainariin jabuulza baisan ...kai kөdөlmөriigi gem ...ıoloos medesen darui ...ii azalçad negen kyn ...ilөn bosozo, paartiin ***Staalinaa*** toiron byri ...saza, revoliyycede eser ...-zinoovjevtenii aluurça...delekein niuuraas arşan ...e tasalkiin eriltiigi kiize ...agai nokosuudiigi buta ...ocko-zinoovjevtenii ban...diigi buudan alaja—ge ...uud manai oronii bykii ...rilte bolson baina.

...e syydiin zasedaani ...jike gemtediin negen— ...ygei baina. Ene bol ...baandiigi emkidkesen ...jelze kөtөlbөri өgөzө ...ur mөn. Troocki bol ...ondo өөriingөө kөbyyn ...içeer damzuulan, tere yjede Beerlin koto jiresen I. N. Smirnoov gegçede nөkөd: ***Staalin, Voroşilov, Kaganooviç*** gegçedii gi alakiin daabari өgsөn baigaa. 1932 ondo өөriingөө naidalgata Gaaven gegçeer damzuulan ene daabariaa dakin dabtasan baina. Troockiin ene zaabariigi Smirnoov, Ter—Voganiaan, Mraçkoovskii gegçed kylieeze abaad, Mraçkoovskoni zinoovjevtantai kelcee kiize, orioo morin ezelee olobo geeçetei adali troocko—zinoovjevten negedesen baina.

Paarti ba soveed zasagiin udari dagçadiigi alaka gesen suuri deere negedesen bloog bol kөdөlmөriөө ekilze, Zinoovjev bol ***Staalin*** ba ***Kiirov*** kojorigi alakiin daabari Bakaajevta өgsөn baina. Ene bloogiin tologoi Troocki bol germaaniin faşiis poliiciin tusalamzaar kuurmag paasport kiize SSSR te keden aluurçadiigi (Ooliberg, Fraanc Vaic ba busad) jabuulsan baina.

Zinoovjev, Kaaminevuud bol kojor teişee bildaguuçalan, nege talaaraa paartiiin poliitikiigi zөb geze, negөө talaaraa paartiiin udaridagçadiigi alakiin niuuca jabuulga kiize, Kiiroviigi alaka beledkeliigi Zinoovjev өөrөө kөtөlbөrilөzө baisan baina.

Troocko-zinoovjevtenii terroriis ceentriin tөsөbiin negen zyil 1934 onii dekaabri 1-de gyicedkegdeze, revoliyyciin dөlөtө trivyyn, kyndete bolşoviig S. M. Kiirov ede buzagainariin çusata garaar alagdasan baina. Troockiin aagent Friic Daviid gegçe Kominteerniin 7 kongreesiin zasedaanida şurgaza çadasan bolboç, nөk. ***Staalinda*** dөtөlөzө jadasan baina.

Manai paartiiin ba bykii delekein azalçadta ton ynetei, ton kyndetei, ton dytiin udaridagçadiigi alakiin ajuulta muukai kөdөlmөri jabuulza baisaar barigdasan troocko—zinoovjevtenii aluurçadiigi ton deede kemzeegeereni gemnekiigi erisen olonii erilte bol syydiin priigovoroor kangagdasan baina.

Ede daisadiin yyskeze baisan bu zagai kereg juu karuulnab gekede, ali bykii azal kөdөlmөri deere an giin seremzligi aikabtar kurcaar tabikiigi erize baina.

...-zinoovjevtenii terroriis ceentriin kereg tuşaa ...Jikedeede syydiin ceregiin kolleegi şiidkeberi gargaba

...rti ba Soveed zasagiin udaridagçadiin aminda ...terroor aagt beledkeze baisanaa barigdaza, ...in şyyke caaziin kodeekciin 58-8, 19-58-8 ba 58-11 ...eer gemnegdeed, syydte өgtөsөn: **Zinoovjev G. I., ... L. V., Jevdokiimov G. G., Smirnoov I. N., Bakaajev ...-Vagaaniaan V. A., Mraçkoovski S. V., Dreicer J.A., ...I. I., Piikeli P. V., Ooliberg B. P., Beerman Jyyrin K. B., ... E. S., Friic-Daviid** (Kryliaanski I. I), **M. Lyrijee ...rijee** gegçediin keregiigi syydiin neemel zase...ere yzeed bygediigini buudan alaza, teden...atai kubiiin zөөrinyydiigi konfiskovaalan ab...SSSR-iin jikedeede syydiin ceregiin kolleegi ...baina.

* * *

...e şiidkeberi bol „B. M. Ynen" soninii eglөө ede...aarta gyiced delgerengiigeer tolilogdoko baina.

...çan obligaaca selgelge sen...tiaabri negende ekilne

...aa, **(TASS)**. SSSR-iin ...arkomaad bol sen...n 1-nees Mokvaa, ...aad, Kiijev ba Miinsk ...udta kuuçan obligaa ...igi şine urislamziin ...anuudaar selgyyle...igi finaansiin oorganuudta duradkasan baina.

Obligaaca selgelge azayiledberiiin oronuud, zurgaanguud ba mөngө nөөcөlkө rajoonii kaasanuud bolon tereenii negedygeer razriaadiin tasaguudta jabuulagdaka baina.

Troocko-zinoovjevtenii terroriis ceentriin syyd

Aavgust 20-nii eglөөnii zasedaani

Gemnegdegçe Kaameneviin өgsөn meşkeberi

Aavgust 20-nii eglөөnii zasedaani deere gemnegdegçe Kaameneviigi meşkөberilөzө ekilsen baina.

Kaameneviin kelekeni:

„Terroriis kelelceen bol namaar, Zinoovjevoor ba Troockoor emkidkegdesen ba kөtөlbөrilegdөsөn b a i n a. Paartiiin poliitika ba tereenii kөtөlbөriiin poliitika ila za, niite azalçan aradaar sai şaagdan yzegdee geze bi me dereesem. Paartiiin kөtөlbө riigi kakalan etegeed bolgoko gesen bidenii sanamza, mөn buruu bolson baigaa... Iigeed baikada, bidende ko jor zam yldesen baina: ne gen gebel, paartida esergyy temecelee ynen zorigoos gyiced usadkaka, negen gebel, jamar negen niitiin tusalamza karalgyi, poliitikiin plat foormogyigeer, jamarç tug ygeigeer—tus tusiin terroroor ene temecelee yrgelze lyylkede kyresen bainabdi. Iigeed baikadaa, bidener bol kojordoki zamiigi şileze aba san bainabdi..."

„Bidener bol bodoto polii tikiin diregtiiv baiguulsan Smirnoov, Mraçkoovskii ba Ter-Vaganiaan gegçe d t e i bloog tukai kelcee kiisen bai nabdi. Edener bol Troockiin diregtiiviigi delbelen erged kedeg zon bolko tula, biden de jike ynetei deere sanagda dag baigaa sen. Bidener bol Smirnoov ba Mraçkoovskii gegçediigi idebkitei trockiist nar geze medeke, Smirnoo viin kiliin caana garsan ba tereenii tendee Troockitai kelcee kolboo kiiseniigi me deke deerees, t e r r o o r t u k a i S m i r n o o v ba Mraçkoovskiin egedeg ba tedenii kamagaaldag diregtii vyyd bol Troockiin bodoto diregtiiv mөn geze sanadag semdi. Eneenii yndese suuri deere ene kelelceen bol 1932 ondo gynzegliireze, jamarç platfoormogyi aad, terrooroor zasagiin emkidkeliigi butargaza, paarti ba ulasiin kөtөl bөrilөgçө bolko Staaliniigi ba tereenii oiriin tusalagçadiigi korolon alaza, zasagiigi gartaa abka zorilgo uridaa tabisan negedemel emki bol son baina".

Tereenees caaşa Kaamenev bol terroriistnuudiin bodoto kereg jabuulga tukai syydte kelebe:

„1932 onii zun manai daaça—Iljiinske deere manai zinoovjevtenii ceentriin zөb lөөn bolson bөgөөd, ende Zinoovjev, Jevdokiimov, Bakaajev, Kyyklin, Kaariv gegçed kabaadasan baina. Ene zөblөldөөn deere, Moskvaa da terroriis aagt jabuulkiigi Bakaajevte, Leningraadta—Kaarivto daalgagdasan baina... Mөn Staaliniigi ba Kiiroviigi alaka jabadaliigi tyrgedkeke gesen şiidkeberi gargagdasan baigaa".

Tereenees caaşani, revoliyycede esergyy gryypenyydtei kiisen kelelceen tukaigaa kelebe:

—Bi bol 1932 ondo „zyyniikidiin" gryype, Lomaniidze—Şaackinii gr y y p e t e i өөrөө ceke kelelcee kiisen bainab, Ene gryype soo paartiin kөtөlbөriiin bodoto dai sadiigi oloo sem. Ene yjede bi ba Zinoovjev-bol „kөdөl mөriçөnii opoziiciin" urida nii gryypetei—Şliaapnikov ba Medveediv gegçedtei yrgelziin baricaatai baigaa sem di. Bi bol 1932-33-34 onuud ta Toomsk ba Bўkaarintai ce ke kolboo baiguulsan baigaab. geze sanasan baigaabdi.

Ene yjede baruuniikid ba „zyyniikid" mete zarim niuuca gryypenyyd bol nadatai ba Kaamenevtei kolboo bai guulkaa oroldodog baigaa.

Tiin, 1932 onii kojordoki kakasta, manai berkeşeelde naidaka jabadal bolioo, paarti ba tereenii TK bol ede by kii berkeşeelnyydiigi ilaka baina geze bidener oilgoo semdi. Zygeer 1932 onii ekin ba kojordoki kakasta, Tөbiin Komiteed ba Staalinda bide neriin duraa gutaka jabadal bucalan burgilan baigaa sen.

Bidener sanakadaa, ene bai gaa kөtөlbөri zaabol selgeg deke josotoi bөgөөd, selgeg dekede bidener Troockitoi kamta kalaza orokobdi geze naidabaritai jabagça semdi. Ene yjede bi Smirnoovtoi uulzasan bainab.

1931 ondo Smirnoovtoi uulzaza jarildakadaa, terrooriin taaza deere troockiten ba zinoovjevteniigi negedkeke tukai kelceesemdi. Bidener bol terroriin kereg jabuulgada keregleke zoniigi oloko tukai ba terroriis zebsegee kende şiglyylke tukaigaa jike kelcesen bainabdi. Tiin, egeel tyryyn Staaliniigi, tiigeed Kiirov ba Voroşiiloviigi, paarti, zasagiin busa udaridagçadiigi korolon alaka gelcee semdi.

Ene kemzee jabuulgaa gyicedkekiin tula troocko-zinoovjevtenii terroriis ceentr baiguulagdasan ba eneeniigi kөtөlbөrileke yyrgiigi bi, Zinoovjev ba troockitenees Smirnoov ezelsen baina".

Tereenees gadana, gemnegdegçe Zinoovjev bol S.M. Kiiroviigi korolon alaka jabadalda jaaza kabaadasanaa, nөk. Staaliniigi korolon alakiin tula jamar kөdөlmөri jabuulsanaa bygediigi kelesen baina.

Gerçe Jaakovleviin өgsөn meşkeberi

Syyd bol prokuratuuriin zuurçalgiin josoor, duudagdasan gerçe Jaakovleviigi meşkөberilөzө ekilsen baina.

Jaakovleviin kelekeni:

—1934 ondo, Akadeemi naykada terroriis gryype emkidkekiigi Kaamenev nadada daalgasan baina. Bi ene daabariigi kylieeze abaasem. Tiikede Kaamenev bol terroriis aagtanuudiigi beledkeke daabari bol busa gryypenyydte өgtөsөn baina—geze nadada medyylsen baina. Moskvaa deere Staaliniigi korolon alaka ba Leningraadta Kiiroviigi alaka kөdөlmөri jabuulagdaza baina geze mөn medyylee sen.

Gerçe Safoonovaagiin өgsөn meşkeberi

Syyd bol prokurooriin zuurçalgiin josoor, duudagdasan gerçe Safoonovaagiigi meşkөberilөzө ekilbe.

Safoonovaa bol troockitenii ceentriin geşyyn baisan ba ene ceentriin kөdөlmөri dө idebkitei kabaadasanaa syydiin urida kelebe. Smirnoov bol 1931 ondo troockiis emkiiin ceenter—Ter-Vaganiaan, Mraçkoovskii ba tere—Safoonovaa gegçedte, jabuulka temecelee terroriis meetodto oruulka tukai Sedoovoor damzuulan Beerlin koto deere absan zaabari tukaigaa medeecesen baina.

Gemnegdegçe Zinoovjeviin өgsөn meşkeberi

Zinoovijev bol 1932 ondo troocki-zinoovjevtenii negedemel ceentriin sergeen baiguulagdasanii tyykees ekileed, өөriingөө meşkeberiigi өgsөn baina:

—1928 onoos 1932 on kyrter bidener ba troockiten kojoriin koorondo jamarç taaralcakagyi zyil baigaagyi. Tiime deerees bidener bol mөrөөrөө terroriis azalda oroson baigaabdi.

Bidener ba baruuniikid, troockiten bolon busa zizeken gryypenyyd negeden kamtarakadaa niuuca bişeer temecel jabuulza çadakabdi

(Yrgelzeleleni 4-deki niuurta).

Koito-Baigalaas jiresen zaluu ailçan nekød: Jerʙaanov, Dorziijev, ba Dampiloontai uulzaʙa

Aavgustiin 22-iin eder ydeşiin 6 cagta daaça deere manai respyyblikiin ton koliin ba oi taigata koito-Baigaliin aimagaas jiresen Eevenke yndeseten zonii kyyged—şabinar kamta kyygediigi, manai Buriaad-Mongol respyyblikiin paarti ba zasagiin gazariin ketelberilegçed nekød: *Jerbaanov, Dorziijev* ba *Dampiloon ugtan* abasan baina.

Ene uulzalga deere nekød: *Kaʙaajev, Orşaanskii* („B. M-iin Praavda" soninii redaagtor), *Dongidoon*, (aradiigi gegeeryylke arkom), Tyyrkin (komsomooliin Moziin komiteediin sekretaar) ba bişe nekød olon bailcaba. Men Ulaan-Yde kotiin kyygediin tebiin laagirta baigaa 10 garan erkim pioneernuud, komsomooliin kotiin komiteediin pioneeriin keltesiigi erkilegçe nek. *Dasidovtai* bailcaba.

Uul uulzalgiigi olon jauziin gojo saikanaar beledkesen ideetei cailalga deere nek. *Tyyrkin* neeke zuuraa keleseni: Taanar bagaçuud-pioneernuud bol, respyyblikiingee teb bolko Ulaan-Yde koto jireed remzavood. Tipograafi g. m.

Aza yiledberinyyd bolon bişeç sonirkoltoi zyilnyydiigi yzeed karaad menee respyyblikiingee paarti ba zasagiin gazariin ketelberilegçedtei uulzaza bainat. Ene barimta bol manai paarti ba zasagiin gazar bolon aguu jike bagşa nek. *Saalinii* eder byriin ankaralgiin aça geze medegtii. (Aplodismeent).

Urdani Eevenk (orton zon bol, jamarç sojol kylityyre ygei zerlig an mete dabagdaşagyi oi taiga, kada uuliigi keseze jabasan baibal, menee ede zon bol bygedeeree erdem nomdo suraza, uragşaa urta alkamaar kurdan tyrgeer bolbosorozo baina.

Taanar endees bucaza oçokodoo byri sainaar suraza eşee jike ilalta tuilagtii—geze eeriingee tobçokon ygiigi dyyrgeed, tedenerlin negen piooneer *Aaga Ganiuuginaa* gegçede yge egebe. (eeriingee kelen deere kelee.

Bide pioneernuud ene Ulaan-Yde argagyi jike bajartai jireebdi, zuuraa jirekedee temer zam ba bişe bişe nlydendee karaagyi juumanuudiigi karaza yzeze jike sonirkozo jireebdi.

Bideniigi iime kaluugaar kylieeze abasandatnai nekød: *Jerʙaanov Dorziijev*, ba *Dampiloondo* ton jike bajar kyrgeneb-geed ygee dyyrgebe.

Udaadani nekød *Jerʙaanov, Dorziijev* ba *Dompiloondo* raaport ekiin tula pioneer Gaani Ganiuugin da yge egebe. Pioneer-*Ganiuugin* bol aimag sooki sojol kylityyriin kedelmeri ba pioneeriin kedelmeriin amzaltanuud bolon dutuu zyil nyydee ton sonoroor oros kelen deere keleed raaportajaa nek. *Jerʙaanovto* bariuulba.

Tereenii syyleer tede ailçad-Eevenko kyyged eesediingee kelen deere eldeb duun ba taanca bolon fizkylityyriin noomirnuudiigi karuulba. Busa kotiin pioneernuud ede ailçadta eesediingee gojo saikan naadanuudiigi karuulaa.

Eneenii udaada nergime çanga aliga taşalgaar ugtuulan nek. *M. N. Jerʙaanov* yge kelebe.

—Koito-Baigalaas jiresen kyndete biçiikan ailçad aa! kamagiin tyryyn paartiin Moziin komiteed ba zasagiin gazariin zygees kaluun bajar kyrgeneb. (nergime aplodismeent. Uraa!)

—Bide meneeder jike bajartai bainabdi. taanadiigi jiree gelcekedeni ynençeegyi baigaab. Ene jire sendetnai jike saikan geeçe. Gertee bucakadaa ene yzesen karasan zyilnyydee bultiini ezii abaa, ba tereikidtee kuu keleze eke bezet geze naidanab.

—Men kolkooziin ebeged kegçedç jiredeg baina. Menee manai Ulaan-Yde tanigdaşagyi ondoo boloo. Tanai yzesen ede zavoodnud ba jikenyyd çuluun gernyyd ygei şakuu baisan jum. Urdani ene Ulaan-Ydede Buriaad zon baigaagyi oroslin byrzii bajaçuud suuza baidag baigaa. Bide tere byrzii bajaçuudiigi yni namnaad iime saikan baidal baiguulza bainabdi.

—Urda cagta Buriaad ba Eevinkeç zon biçeg ygei oros kele medekegyi baigaa. Menee bygede erdemtei bolzo baisani taanad ba ende yge kelegçe *Ganiuugin* gegçiin zigtei ceber todo sonoroor kelesen deerees gerçelegdene şuu. Taanad jadaka zoboko jabadaliigi yzeegyi geeçet, tanai eke ecege bol urdiin karankui darlalta baidaliigi tuilan jiresen baina. Zai menee ene saikan baidaliigi ken man da egeeb? Ogtiaabriin socialiis revoliyyce ba manai aguu jike Leenin Staalin bagşanar olgoson baina.

Taanad nomoo sainaar yzegtii, socialiis eke oroniigoo erkim kynyyd bologtii, geze tedenii caaşan ki zorilgiigini keleze egebe.

Manai aguu jike bagşa nek. *Staalin* mandag!

Koito Baigaliin Eevenk zon mandaka boltogoi! (nergime aplodismeent).

***

Syyldeni nek. *Dorziijev* bajariin ygiigi tobçokonoor keleed, tede kyyged ba tedeniigi ketelberileze jabagçadiigi bygediini şagnaba. Edeniigi ketelberileze jabasan 3-4 kynyydiigi çaasuudaar ba bişe kyygediigini bygediini palitoo, vin toovka ba nomuudaar şagnaba.

Cerenii.

Koito-Baigaliin aimagiin erkim pioneer Gaani Gaaniuugin.

Revoliyycen seremzee çangadkanaʙdi

Ulaan-Yde koto deerki paartiiin ekin emkinyydiin dergedeki saişaan dagagçadiin kamtarasan cuglaan aavgustiin 21-nii eder paartiiin suralcaliin baişan soo bolbo.

Ene cuglaagi paartiiin kotiin komiteediin sekretaar nek. **Madaajev** neeze, caaşaa nek. **Madaajev** bol troocko-zinoovjevtanii bloogiin buzagai jabuulganuudiin ileryylegdeze tedenii udaridagçadiin keregiigi Soveed Kolboonii jikedeede syydeer yzegdeze baisan uçar tukai tobtoikonoor iledkebe.

Nekør Madaajeviin iledkel tukai saişaan dagagçadiin temdeglekeni:

Soveed orondoki paartiiin ba paartiiin bişeç bolşoviiguud, azalçan arad bol eesediingee aguu jike udaridagça **Staalin** ba tereenii oirtiin kani nekød **Voroşiilov, Kaganooviç, Ordzonikiidze, Kossioor, Poestiişev, Ždaanov** gegçediigi alakiin beledkel kiize jabasan nokosuudiigi eşe tasalan usadkaka josotoi. Eneeniigi proletaarnariin jike deede syyd şuud dyyrgeke beze geze naidagdana gebe.

Caaşaa revoliyycen seremzee byri deere ergen, aradiin daisan troocko-zinoovjevtanii şaara-şabkaruunuudiigi taniza çadaka ba kaır gamgyigeer temecekebdi, gesen bogonikon togtoomzo abba.

Udaani, Ispaanida bolzo baigaa jike kedeleen tukai paartiiin kotiin komiteediin sojol surtaliigi nebteryylke keltesiigi erkilegçe nekør **Barnakooviin** iledkel bolbo. Nekør Barnakooviin iledkeliigi saişaan dagagçadani aikabtar idebkiteigeer duulaza olon nekødyyd asuudal tabiza delgerengiigeer oilgozo abba.

Ispaanida bolzo baisan çusata faşiistnariin uridaas Ispaaniiin azalçan proletaarnar kyçee negeden baatarlig temeceze oronoo kamagaalan baisaniigi delekein azalçad ederees ederte tedenii dain baildaanii baidaliigi azaglan karaza bainabdi. Kycete proletaarnariin katuu temecel kezeeç ilakani damzaggyi—geze olon nekød temdeglebe.

R. C.

Cagiin ularil

Aavgust sariin kojordoki arban konog soo uridaki arban konogtoi zişeeleçegyi seryyn baisan baina. Respyyblike dotor dunda zişeegeer miin 11,8 graadus dulaan baisan, zarim gazarnuudta temperatuura 1-5 graadus bolson. Gadana Mukar-Şiber, Karaftiit geke metiin niutaguudta gazariin kyrisen baga zerge kyresen baina.

Cagiin ulariliin egçeer kubilasanaas şaltagaalaza, aavgustiin 19-20-nii yjeer Buriaad-Mongoliin baigaliin emeneki byke rajoonuudta kyze yyletei baiza yrgelze dee kura boroo orozo baisan.

Boroogiin keden çeneen orosoniigi karuulbal; Kabaanskada—106 milimeetr, Tankoida—78 mm., Narasatada—48 mm., Goriaaçenskada—48 mm., Karaftiitta—9 mm., Mukar-Şiberte—3 mm., Bargazanda—34 mm., Ulaan-Ydede—34 mm., Selengede—13 mm., Kiaagtada—9 mm., geke mete baina. Men aavgustiin 20-nii eder Kamar-Dabaanii oroido casan oroson baina.

Ene arban konogiin tyryyşiin kakas bol kedee azakui da egeel taaramzatai dulaakan baisan. Ene arban konogiin syylşiin kakasta olon ki aimaguudta borootoi kyiten baisanaas, ebese tariaa kuriaalgada jike saad bolson baina.

Selenge merenii usanii kemzee jeriin kemees 73 santimeetr ender baisan aad, syyliin yjede nemeze, aavgustiin 21-de 79 santimeetr ender bolson baina.

F. Peliisov.

SSSR-iin şine Konstituuciin pr… tiigi aradbygedeeree kelceze

Cogtoi bajartai kedelne…

SSSR-iin şine Konstituuciin projeegtiigi gazeetanuud deerees keden dakin unşaad baikadaa, socialiis eke oroniigoo aguu jike ilaltanuudiigi gynzegiigeer oilgozo abkiin kamta, iime zargalanta Staalinii yjiigi eeriingee bejeer yzeze baisandaa bajarlaza bainabi.

Øeree temeriin darkan bi. Urdani eeriingee ger byleneriin ygeitei jaduu baikada, bajaçuudta azal kiize ideke kooliin telee jabaka da kecyy berke … nee tere cag yni m… Odoo nadada jama… jadabari ygei, ce… kiyygeer azalaa … nab.

Iime ergen jik… SSSR-iin grazdani… daa byri cogtoi ce… kiyygeer azalaa … nab.

Batazargal Şa…

(Agiin aimagiin Budal… Maarksiin neremzete ko… meriin darkan).

Kolkoozniguudiin uja…

(Zakaamin).

Dalakain somon dotorki „Ulaan-Dalakai" geze ba Pakoomoviin neremzete kolkoozuudiin geşyyd bol eesediingee kamtarasan ergen cuglaan deere SSSR-iin şine Konstituuciin projeegt tukai idebkitei kelceze, tereeniigi byrin saişaaka zuuraa dooro dursagdasan ujalganuudiigi negen duugaar abba:

1) 1936 on doto… too tologoigi 30 … oloşoruulka gesen … tesebiigi ylyylen d…

2) 1937 onii ja… negen kyrter yseg… dekegyi jabadaliigi… sen usadkaka.

Dorzo Ce…

Soveeduudiin respyyblikiin ba rajoon… kuralnuudiigi tataka tukai

BMASSR-iin TGK-iin togto…

1. Soveeduudiin respyyblikiin kuraliigi … nojaabriin 9-nde, dooro zaagdasan zebleke zyi… geer tataka:

1) SSSR-iin Konstituuciigi zebşen kel… dyn tukai (Nek. M. N. Jerbaanoviin iledkel).

2) Sungaltanuud:

a) Bykekolbootiin soveeduudiin VIII onc… kuralda deligaaduudiigi;

b) Byke Orosiin soveeduudiin kuralda;

c) Soveeduudiin kizaariin kuralda.

2. Soveeduudiin respyyblikiin kuraliin de… diin sostaabiigi 400 kyneer batalaka.

3. Soveeduudiin aimagiin kuralnuudiigi ta… ro zaagdasan kalendaariin bolzornuudiigi baig… edeeniigi engergekiin tula, zasagiin geşyydiigi…

1. Korido	1936 onii	ogtiaabri	1…
2. Jaruunada . . .	„	„	1…
3. Zagaraida . . .	„	„	2…
4. Tarbagataida .	„	„	1…
5. M-Şiberte . .	„	„	1…
6. Biçyyrte . . .	„	„	1…
7. Agada . . .	„	„	1…
8. U-Onondo . . .	„	„	1…
9. Kiaagtada . . .	„	„	1…
10. Selengede . .	„	„	1…
11. Zidede	„	„	1…
12. Zakaamenda . .	„	„	2…
13. Kabaanda . . .	„	„	2…
14. Tynkende . . .	„	„	1…
15 Bookondo . . .	„	„	1…
16. Alairta	„	„	1…
17. E-Bulagadta . .	„	„	1…
18. Olikoondo . . .	„	„	1…
19. Bargazanda . .	„	„	1…
20. K-Baigalda . .	1936-onii	sentiaabri	2…
21. Bauntada . . .	„	„	2…
22. U-Ydede . . .	„	sentiaabri	

4. Soveeduudiin aimagiin kuralnuudiin … zyilde dooro zaagdasan zyilnyydiigi sanamzalal…

1) SSSR-iin Konstituuciigi zebşen kelelces… tukai (Aim. Gyicedkomiin tyryylegçediin iled…

2) Soveeduudiin respyyblikiin kuralda deli… diigi sungaka.

Tereenees gadana, Soveeduudiin aimagiin k… re, rajoonii azakuin ba kylityyriin baiguulalt… asuudaliigi kojordoki zyil bolgon oruulabal sai… geze tooloko.

5. Soveeduudiin kuraliigi ugtuulan, koj… deere toocoo-plakaad beledken kebleze gargaka…

BMASSR-iin TGK-iin tyryylegçe Dampilo…
BMASSR-iin TGK-iin sekretaar Vaanda…

[illegible]

(Negedeki niuuriin yrgelzelel)

Tereenees caaşa, Safoonovaagiin kelekeni:

„Ene zəbləldəən deere, terrooriin kereg jabuulgada oroko tukai ba egeel tyryyn, nək. Staalinda karşa terroriis aagta kiike tukai ceentr togtool gargasan baina geze bidende Saforoonov medeecee sen. 1932 ondo Smirnoov bol Gaaven gegçeer damzuulan Troockoos diregtiiv zaabari absan baigaa. Ene bol terroor tukai Troockiin diregtiiv baigaa. Ene diregtiiv tukai Smirnoov bidende mən medeecee sen. Negete, Mraçkoovskii bol nək. Staalintai uulzaza jireed, Staalintai kiisen əəriingəə jarildaan tukai bidende keleke zuuraa, Staaliniigi alaka jabadal bol negen gol zam bolno geze medyylsen baina. Ene medyylgiigini I.N. Smirnoov jike saişaagaa sen".

Bi bol 1932 onii dekaabri sarada, Amar—Baigaliin təmər zamiin barilgada oçokiingoo urida, terroor tukai absan togtooltoigoo daşaram duulan, caaşadaa jamar kedəlməri jabuulka tukai I. N. Smirnoovtoi jarildaa sem. Tiikede, Smirnoov bol „Staaliniigi alaka keregtei, Staalin alagdaka josotoi geze nadada kelesen baina". gesen baina.

***

ligeed, aavgustiin 20-nii əgleenii zasadaani dyyresen baina.

Aavgust 20-nii ydeşiin zasedaani

Cemnegdegçe I.N. Smirnooviin əgsən meşkəbəri

Jikedeede syydiin ceregiin kollegiin aavgust 20-nii ydeşiin zasedaani deere, Troockiin oiriin nəkər, SSSR-te revoliyycede esergyy niuuca kereg emkidkesen ba udaridasan, Troockitei ba kiliin caana baigaa troockitenii emkitei ceke kolboo baricaa kiisen, troocki-zinoovjevtenii emkiiin negen idebkitei ketəlbərilegçə I.N. SMIRNOOVIIGI meşkəbərilsən baina.

Troockiin Soveed Kolboon doki orologço ba troockitenii ceentriin kətəlbərilegçə Smirnoov bol terroriis kereg jabuulgada ceke kabaadasanaa daldalaka ba arcakaa jikedee oroldəboç, kydeleşegyi barimtanuudta kaagdaza gemee ileryylsen baina.

1931 onii mai sarada Smirnoov bol kiliin caana alban kamandiroovkada garsan baina. Smirnoov bol Beerlin kotodo Troockiiin kəbyyn ba aagent Sedoov gegçetei kojor dakin uulzasan baika bəgəəd, paartitai temecel kiike kuuçan meetedee selgyylke çukala baisan tukai ba terroriis temeceliin meetedto darui oroko tukai zaabari absan baika jum. Smirnoov bol ene Sedooviin əgsən zaabari bol gancakan tereenii kubiiin sanamza mən jumasen, bi tereenteizəbşəərəkegyi baigaasem g.m. sanamza, kuibuulza oroldobo. Smirnooviin ene kelesen yge bol Mraçkoovskiin kelesenii josoor kudal bolno. Mraçkoovskii bol prokurooriin asuusan asuudalda kariuu bolgozo,—Smirnoovto Sedooviin kelesen yge bol jəriin medeecel bişe, karin temeceliin ondoo meetodto—byri şiryyn terroriis meetodto oroko tukai Troockiin diregtiiv mən geze oilgoo sem, geze kelesen baina.

1931 ba 1932 onuudta Troocki bol nadada jike kyndetei geer yzegdedeg ygei sen geze Smirnooviin kedii oroldoboç, ene kudal keleseni ileren garça, paarti ba zasagiin udaridagçiigi korolon alaka meetodto oroko tukai diregtiiviigi 1932 ondo Jyyrijaa Gaaven gegçeer damzuulan Troockoos absanaa mederesen baina. Ene diregtiiviigi abça, ceentrtee damzuulsan baina. Smirnoov bol Troockiin diregtiiviigi ceenterte jərə damzuulkaas bişe, ceenterte oroidoo baigaa ygeib geze əəriingəə kariuu calgiigi bejees kolodkokoo oroldoson baina. Ker tiigebeç, prokuroor bol Mraçkoovskii, Zinoovjev, Jevdokiimov ba Bakaajev gegçedees asuudal suraza, Smirnooviin kudalaar kelesenii gi ileryylsen baina.

Tereenees gadana, gemnegdegçe Smirnoov bol terroriis emkiiin kətəlbərilegçə yyrgetei baisanaa mən arcakii gi oroldoson baina. Tiigebeç, bişe gemnegçediin əgsən meşkəbəri deerees juun ilereneb gekede, Ter-Vaganiaan bol Smirnooviin daabariaar zinoovjevtentei bloog tukai kelelcee kiisen, Mraçkoovskii bol mən Smirnooviin daalgabariaar, terroriis gryypenyydiigi beledkesen baina. Tereenii kazuugaar, Smirnoov bol barigdaza tuşaagdaka cag kyrteree Troockitei ceke baricaatai baisan baigaa geze ilerene. Ede bykii ileresen faagtanuud deerees, Smirnoov bol SSSR-deki troockitenii emkiigi tologoilogço baisanaa mederesen baina.

Gemnegdegçe Ooliberglin əgəsən meşkəbəri

Ooliberg bol uridani kiliin caana baikadaa, Troockiin ami sakigça (emissaar) baisan ba odoo troockitenii emkide idebkitei kabaadagça mən.

Ooliberg bol 1933 ondo, nək. Staaliniigi korolon alakiin tula, kuurmag paasport olozo, L. Troockiin daabariaar Soveed Kolboon ilgeegdesen baina.

SSSR-te jireze, troockitenii niuuca emkitei kolboo baiguulza, nəkər Staalin ba nəkər Zdaanoviigi korolon alaka beledkel kiize ekilsen baina.

Ooliberg bol germaaniiin niuuca poliicatai baricaatai baisan baina. Ooliberg bol 1933 ondo jireed terroriis aagta kiike beledkel jabuulza, yritel juuma byteelgyi buruu bolko bolkodoo, gederge kiliin caana garça Praaga koto oçoson baina.

Tendees ondoo paasport olozo, 1935 onii ijyyli sarada Soveed Kolboon dakin jiresen aad, basa keregeni bytelgyi Miinske deere baisanaa, Gooriki koto jireze, endee Feliin ba Fedootov geze trockiistnuudtai niileze, edenereer damzan pedagogiis instityydte kedəlmeride oroson baina. Ene Goorikido baikadaa nək. Staaliniigi korolon alaka niuuca təsəb zokioozo baisan baigaa.

(Yrgelzeleleni udaadaki dugaarta).

[illegible]

Kariuucalgata redaagtor B. VAANÇAGIIN

Kinoo „Erdem"

Mənəə ədər

„Семь барьеров"

geze jike sonin kinoo garça baina.

Siaansanuud: I—2, II—4, III—6, IV—8, V—10 ca

Kinoo „Progres"

Mənəə ədər

„Дубровский"

geze jike sonin kinoo garça baina.

Seaansanuud: I—4, II—6, III—8, IV—10 caasta.

Номер выпускал Н. ЦЫБЕНОВ. Верстал Д. ДУБДАНОВ Тип. «Б.-М. Правды», «Унэн». Уполглавлит 740.